

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1916. 49. szám.

Budapest, december 5.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A hazugság szerepe a nyomozásban.

Irta: Székely Vlodimir, budapesti ker. kapitány.

A nyomozó munkája lényegben nem egyéb, mint *küzdelem a hazugság ellen.*

Kipusztíthatatlan ösellség a hazugság: a mythoszi hydra feje. Egyet levágnak s kettő nő helyébe. Született fegyvertársa a hazugság a bűnnek. Annak álarcza alatt dolgozik és annak sánczai mögé barrikádozza el magát, ha közeledik a leszámolás. Azt kell tehát mindenekelőtt összetörnünk. — a tény, a valóság felderítésével megsemmisítenünk, ha a bűn állomásai ellen vonulunk a nyomozás fegyvereivel.

A hazugság nem nyílt ellenség. Alattomosan közeledő s ködvilága néha még a saját területünkre is lopva kívánczok. Bennünket is gyakran kísért, esábit . . . sőt hozzánk is akar szegődni.

Kant, a híres filozófus szerint: A hazugság, pusztá formájával, az ember elleni bűn, alávalóság, mely kell, hogy az embert saját szemében megbélyegezze.

Mindenesetre kár, hogy a bűnösök világában mind a megállapításokkal édeskeveset törődnek. De nekünk annál inkább kell megfogadnunk. A hazugságot — az ellenségné ez ikertestvérét — még a segítő barát szerepében sem szabad magunkhoz közel engedni.

Kezdő s nem kezdő nyomozó ugyanis nem egyszer fordul kisegítésképen a — hazugsághoz is. Pedig nincs kinosabb és megalázóbb, mint mikor a nyomozó is *hazudik*, nyilvánban a hazugságtól kölcsönzött «müfogásokkal» akarja kihajtani az igazságot. Például: egy a vállaltottnak odavetett szó, mintha a másik gyanusított már vallott volna, valami megjegyzésféle, mintha már másfelől is tájékoztatva lennének, a gyanusított valamely előbb tett nyilatkozatának szándékos elferdítése, estérés, csavarás . . . ezek a gyakori müfogások, melyekbe közülünk nem egy belebotlik.

Magam is tanuja voltam nem egyszer az eféle nyomozó modornak, melylyel — akárhogy is szépítsük — úgy-e bár, mégis csak hazudunk?

— A cél szentesíti az eszközt! — mondhatná valamely kiérdemesült nyomozóroka s szívesen emlékszik vissza erre vagy arra a szenzációs sikerére, mikor szédületesen sikerült becsapni a delikvenst s végre is ki-

szedte belőle a beismerést. De ha a dolog csődöt mond sőt ha a gyanusított egyenesen rajtakap bennünket a turpisságon? Hazugságon ér ép ő? Az bizonyos, hogy nagyon szánalmasan találunk akkor festeni, sőt egészen el is veszíthetjük magunk alól a talajt.

A saját ravaszkodásunk utján se engedjük tehát közel a hazugságot magunkhoz. Maradjon az csak a másik tábor fegyvertársának! Főlöské, hogy az érdekelte kioktassuk afelől, hogy mit tudunk — *sőt épen a helyesen alkalmazott hallgatás jellemzi a jó nyomozót* — de jegyezzük meg jól, hogy a legkisebb hazugság, melyen rajtakapatunk, az egész ügy sikerét veszélyeztetheti számunkra. A nevetségesség tudvalevőleg öl.

Nemcsak a beszédben, hanem a viselkedésünkben is lebetőleg kerülni kell annak a látszatát, mintha a dologról többet tudnánk, mint amennyi tény, s mintha már egészen biztosak lennének abban, amiről csak kombinálásban avagy sejtésekben tudunk.

Ugyanabba a rovatba tartozik a sok kriminalistánál előszeretettel felvonultatott *szinpadlásság* is. Egy energikus kézmozdulat, váratlanul rárivallni, hirtelen felkelni . . . ezek is olyan szakmabeli trükkök, mikre hamar kész egy-egy fiatal, buzgó nyomozó. Mert vannak tényleg esetek, ahol történetesen az ilyen *ijesztésre s fenyegetésre* berendezett effektusok hatnak.

Egy külföldi kiváló kriminalista mesél el egyik könyvében egy-kettőt.

Vizsgálóbíró koromban — írja — gyengeelméjű suhanc állt előttem. Azzal volt vádolva, hogy nagy összeg pénzt lopott el. A kihallgatás alatt belépett egyik kollégám, akinek valami hivatalos mondanivalója akadt, de, mert nem akart a mondat közepén zavarni, egy másik asztalon, valami párbajból behozott két kard közül az egyiket felvette és nézegette, próbálgatva a kard hegyét és élét. Alig, hogy ezt meglátta a suhanc, fészkelődni kezdett. Egyszerre csak felemelte kezeit s meredten nézve a kardot tartóra, felkiáltott:

— Igen, én loptam el! Egy odvas fába dugtam.

Kómikus eset, de természetesen nem erőltetheti meg azt az igazságot, hogy más eszközökkel és módokkal kell az igazságot felkutatni, aminthogy erről egyébként bűnvádi perrendtartásunknak paragrafusokba fektetett szelleme is meggyőzőn tanuskodik.

Hegedüt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

os. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánoshíd-utca 5. — Gyára: Ontóháza utca 3. — Régi hangszeresek javítása, vétele és becserélése. — Árjegyzék minden hangszerrel külön kúldatik.

De lássuk most azokat az utmutatásokat, melyek szintén megszivlelendők, amikor a hazugság minduntalan akadékoskodó árnyai előtörnek, hogy a nyomozás helyes irányát elhomályosítsák, lehetetlenné tegyék a tények, a való felismerését, csoportosítását és elbírálását, mikén elsősorban alapszik egy-egy nyomozás sikere.

Főlösléges hangsúlyoznunk, hogy a mi egész eljárásunk szerkezete úgy nyomot adó, mint bizonyító részében ma a *tanuvallomásokon* épül fel. Fontos tehát, sőt a leglényegesebb kellék, hogy a *tanu igazat mondjon*. Ami nem mindig válik be.

Nemcsak a tudatosan hamis vallomásokkal kell megküzdenünk, hanem az öntudatlanul hamisakkal is. A hazug tanuk rendszerint igen jól elkészültek, furfangosok, cselvetéseik nem átlászók s legtöbbször ők maguk konokok is. Nem mindenki olyan, mint az egyszerű felkezesi polgár, akit a bíró nagyon alaposan kitanított arra, hogy igazat valljon, végül pedig megkérdezte:

— Tudja-e a következményeket, ha hamisan vall?

— Hogyne! Megnyerjük a pört!

Ha már azonban a hamis, és különösen a jóhiszeműen tévedő hamis tanuvallomások ellen nehéz is a védekezés, mégis vannak módok arra, hogy veszélyük csökkentésék. Mindenekelőtt nemcsak arra kell ügyelni, hogy *mit* mond a tanu, hanem hogy *hogyan* mondja el azt. Természetesen általános szabályokat nem lehet felállítani, tapasztalat és megfigyelés a fő. Csakhamar rájövünk, hogy egy bizonyos *habozó* és tapogatózó foleletadás ép oly kétes értékű, mint a nagyon is gyors, nyilvánvalón betanult *ledarálás*. Ép így vannak azután határok a tanunak feltűnően túlpontos vagy sehogysem ismerete a szóbanforgó körülményeknek. Különösen mérlegelendők az általa használt kifejezések, amelyekkel személyeket vagy eseteket ismertetni igyekszik; egy-egy szónak többé-kevésbé *szépitő* vagy *gyűlölködő* jellegéből csakhamar kivehető, hogy menteni vagy terhelni akar-e. Ámbátor ebbe a hibába a becsületes tanu is beleeshetik, aki *egyről-másról* egész érzelmi lényét foglalkoztatólag van meggyőződve. Mindazonáltal óvatosság ezzel szemben is, mert esetleg egyoldalú állásfoglalása azt is öntudatlanul is képtelenné teszi a tárgyilagosságra.

Ha végül a tanu szavahihetőségébe vetett kétely indokoltnak látszik, úgy az egyedüli mód a *vallomásnak különösen beható és részletező felvétele*. Akár jobban, mint azt az ügy érdeme megkövetelné.

A hosszabb és aprólékosabbakba is beleereszkedő kihallgatás mellett a tudatosan vagy öntudatlanul ferditő okvetlen ellenmondásokba keveredik. Kivált a szándékosan hamisító. A hazugságnak, a hazudozásnak természetében rejlik a felületesség. Csak nagyjában van átgondolva. A részleteket már ötlet szerint illesztik az alapvázához... így már nincs meg közöttük — mondjuk így — a logika maltere, a mire a végére érünk,

nagyon összetakolva fest a dolog, mely egy szélfulvalatra — egyetlenegy közben eső helyes kérdésre — összeesik.

Hans Gross, a híres krimivalista pedig még a következő módszert is ajánlja: Mindent, mit mondanak, a képzeletben magunk elé kell csoportosítani, mintegy lelki szemünkkel szemlélve az így összetett tényáladékat. Ha csak a tanu szavait halljuk, alig fogunk ellentmondást felfedezni, ha azonban a tanu által elmondottakat élénken szemlélődőleg a valóságba képzelve is állítjuk magunk elé, gyakran juthatunk el oda, amit — lehetetlen szituációnak — kell mondanunk. Az állítólagos tényadatok a képzeletbe beállítva, a szemlélődés szemüvegén át azonnal ellentmondanak egymásnak.

A vallomásnak beható és részletező felvétele — szabad folyást engedve a tanu előadásának — és a mondottaknak képzeleti szemlélődése különösen az alibibizonyításoknál beváló módszer. Ha azzal, aki alibit akar bizonyítani, minden kicsiséget, pontosan és farasztó részletezéssel elbeszéltetünk, hamarosan megszűn a leleplezés, amint bazudozik.

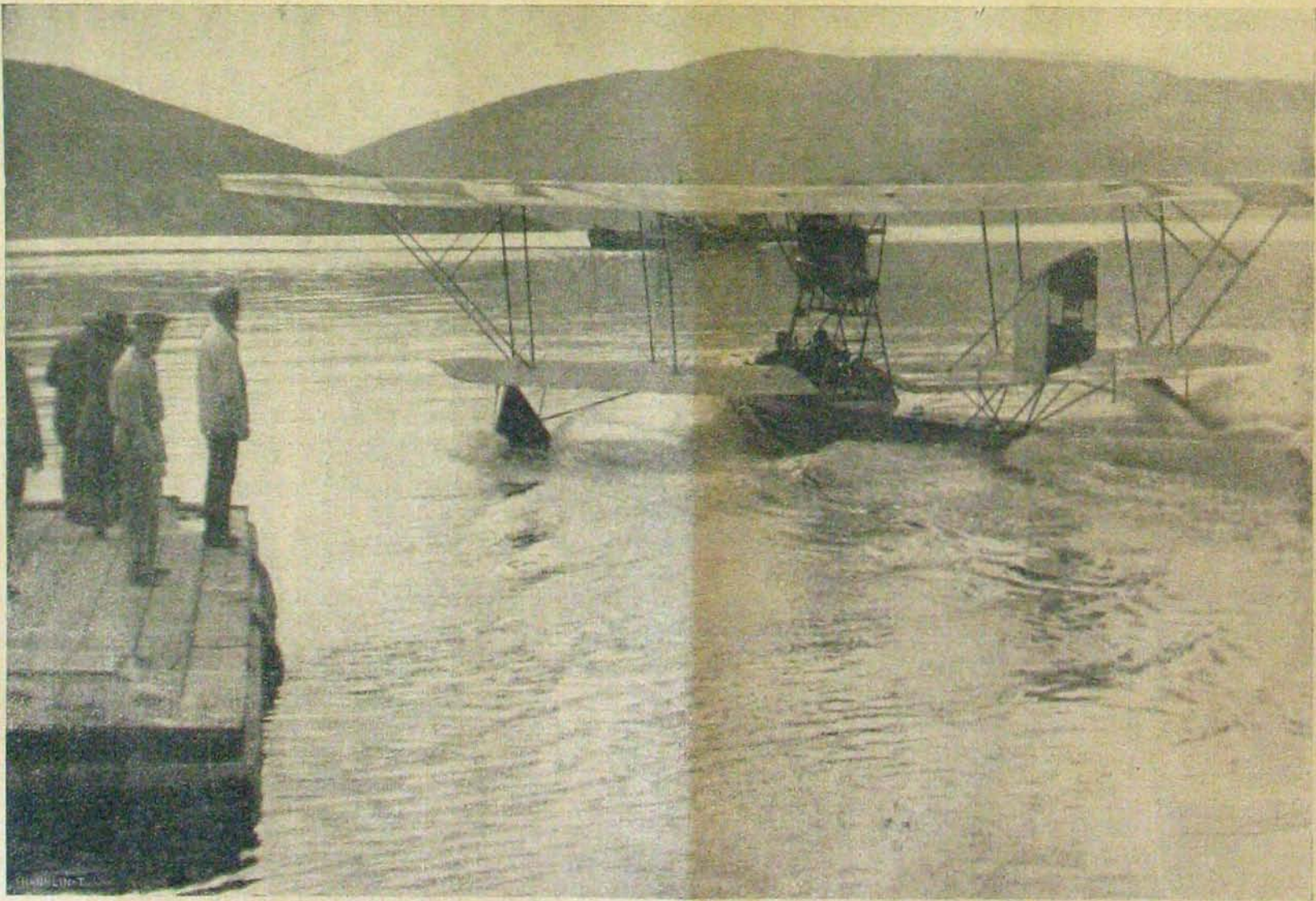
A *gyanúsított* vallomásánál is ugyanezek az utmutatások irányadók. Bár a gyanúsított vallomása korántsem oly feltétlen fontosságu, mint a tanuvallomás. Bűnvádi perrendtartásunk nem is kötelezi vallomásra. Még a beismerést sem tekinti irányadónak. Ama bizonyítékoknak, melyek a nyomozás sikerével egyértelműek, nemcsak a beismerés anyagából kell táplálkozniok. Elhibázott s ezáltal is okvetlen a beismerést kieroszakolni. Igaz, hogy ez közös hibánk, s vannak nyomozók, akik enélkül csak félsikernek nézik munkájukat, sőt egyenesen szerencsétlenek és felháborodottak, amiért a delikvens, aki szinte összeroskad a tárgyi s egyéb bizonyítékok sulya alatt, mégis konokul tagad. Pedig nem fontos. A szokásos bűnöző sportból is tagad. Tagad, ha az ítélet elhangzik felette, tagad, mikor a fegyház kapuja záródik be mögötte...

A hamisan valló, szándékosan ferditő tanu s a hazugságok gyatra vagy furfangosan kieszelt meséibe burkoló bűnös olyan nehézségek és bonyodalmak okozói lehetnek, melyek nem egyszer veszélyeztethetik az ügy sikerét. De aki nyitott szemmel néz elébe a nyomozások utvesztőinek s bizonyos tapasztalattal, józan ítélőudással s egyáltalában megfigyelőképességgel rendelkezik, a hazug elemek feltorlódo gordiusi csomóit csakhamar szétszedheti. És lévén a hazugság nem egyéb, mint a való visszája, a hazugság elriasztásával, leleplezésével is hatalmas léptekkel közeledhetünk ama célhoz, mely a sikert, az eredményt jelenti.

Ott tehát, ahol a hazugság szándékosan tolokodik fel a felderítés munkájának ellenségeként, az ügyes, való-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A délkeleti harcztérről. — Egy hydroplánunk indulása.

ban nyomozó szem könnyedén ismerheti meg jól-rosszul feltett arczáról, erőltetett, mesterkéltné tákolmányairól.

Nagyobb azonban ott a veszedelem, amikor az *ön-tudatlan* hazugsággal állunk szemközt. Azzal, mely az ember helytelen ítélésében, téves megfigyelésében, elfogultságában, színező és kitaláló hajlamaiban, tudatlanságában, memoria-gyengeségében vagy egyáltalában idegkóros értelemben nyilvánulnak.

A közönséges életben is gyakori a magáról nem tudó hazugság, ha nem is egyenesen súlyos formában. Minden ember mindent más- és másféleképen lát. Egészen egyformán senkisémet tud egy megtörtént dolgot előadni s vajmi ritkán úgy, ahogy *igazán történt*. Ahhoz tiszta fej, nem közönséges értelmesség, de főképen olyan tárgyilagossággal kell, melynek már gyakorlata van.

A művelt ember önkéntelenül át is érzi a mi észlelő s értelmi működésünknek eme fogyatékoságát, melyet vérmérsékleti, idegrendbeli, szóval egyéni tulajdonságok lépten-nyomon befolyásolnak. Ezek a gyakori, ezinte szójárassá vált beszédzáradékok, mint: «ha nem tévedek», «ha jól láttam», «azt hiszem», — élénken utalnak rá, hogy gyengeségünket tudjuk.

A nyomozónak is tehát ezzel tisztába kell jönnie és számolnia. Sok tévedéstől marad ment, ha ezekre figyel, mikor következtet, véleményt alakít, megállapít... s nem egyszer fogja észrevenni, hogy megtörténtek visszaadásában is minő sajtószerű módon keveredik össze a feltevés a tényvel, a valóság a fantáziával, az elfogultság a hűvös látással.

Különösen nagy nehézségek merülnek fel, mikor valakinek az emlékezőtehetségéhez kell appellálni. Ha megpróbáljuk, hogy valamely eseményt elmondatunk valakivel ma, azután elmondatjuk hat hét múlva, akárhányszor egészen más leírást kapunk, holott úgy az egyikre, mint a másikra akár megegyedt, illetve megesküszik a tanu.

A nyomozónak olyankor a kérdezett dologhoz viszonyítva az emlékezet támogatásához kell fordulnia. Rá kell vezetnie alkalmas módon a tanut, hogy az esemény képét megint tisztán és közvetlenül lássa maga előtt.

A «miké»-re természetesen szabályok nem állíthatók fel. De teszem fel, valamely időpontról van szó. A földmivest megkérdezzük, hogy aratás, vetés ideje volt-e akkor? A cselédet, kinél állt akkor szolgálatban? A megtudandókat lehetőleg a tanu személyi viszonyaihoz, az ő dologköréhez kell vonatkozásba hoznunk, hogy emlékezetét ezzel tereljük és irányítsuk a helyes utra. Nagyon jó és mindig beváló módszer, ha a tanut az esemény színhelyére visszük. A helyszínek eléje tárul képe előtt az emig támogatott memoriája pontosan és jól működik.

Minden körülmények között azonban az ilyen rávezetéseknel mindig ügyeljünk arra, hogy a tanunak valamit *bebeszélni* ne találjunk.

Lényegesen befolyásolja az ember megfigyelő s észlelő képességét az *izgalom*. Ugy megbéníthatja, hogy volt akárhány eset, mikor valaki egy véres bűntény közvetlen szemtanuja volt, mindent látott, mégis semmire sem emlékezett. A bűnügyi esetek nagy százaléka pedig olyan természetű, hogy a közvetlen szemlélőt igen gyakran az ijedtség, a megdöbbenés vagy a rendkívüliség látása okozta izgalomba hozzák vagy legalább is olyan megilletődési állapotba juttatják, amikor a helyes megfigyelés és észlelet első kellékének: a nyugodt, higgadt s mérlegelő gondolkodásnak híján van. Feltétlenül óvatosan kezelendő tehát elsősorban a lélekre legerősebben ható véres bűntények volt tanuinak bemondása, mert az izgalom sokat láttat, ami meg sem történt s elmosódtat, eltüntet sok olyat, ami lényeges és döntő számba megy.

Tultermentumumos, élénk észjárású és fantáziájú emberek is bűntelenül esnek hazugságokba. Ugy kiszínezik, amit elmondanak, képzeletük szinte meséket fűz, a témákat a tetszés és nem tetszés szempontjaiból nézik s aszerint felsallangolják. Nem ritkán az efelék fontoskodó természetűek is s ambicionálják, hogy rengeteg sokat láttak, anélkül, hogy az úgy lett volna.

Ha aztán a nyomozásban is talán ugyanolyan tulajdonságok vannak, egyik a másikat tullicizálja s olyan «ténykörülmények» jönnek létre, amelyekben kevés az igaz mag.

Ellentétei ezeknek a hallgatag, túlvatos emberek, akik épen e tulajdonságukkal válnak a való ellenségeivé. Ha azonban beszélni kezdenek, még legjobban maradnak az igazság mellett. Társaik a félénkek és alázatosan kopogók, kik csupa ijedezésből semmit sem tudnak.

Nagyon sokat tesz a kor is. Az ember értelmi és lelki fejlődésének is ép úgy megvannak a maga állomásai, mint a test fejlődésének. Az éretti férfi s a javakorbéli asszony a legkevésbé távolodnak el a valótól. Többé-kevésbé már megvannak bennük azok a kellékek, a melyek a helyes megfigyeléshez szükségesek.

A gyermek éppenséggel nem megbízható. Látóköre szűk, akárhányszor nagyon is korlátozott. Az a közmondás: «Bolond és gyermek igazat beszél!» nem vehető szóbeli értelmében. Igaz csak az, hogy néha az őszinte gyermeklélek bamarább mondja ki az igazságot, mint a furfanggal, számítással behalózott nagykoru fél. Ilyenkor is azonban a közönséges sorsu gyermek jobban válik be, mint az úri gyermek, aki többnyire csak az otthon üvegházában szedegeti tapasztalatait és impresszióit.

Ne vegyen hangszert, míg **REMÉNYI MIHÁLY**

legjobb árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről, Király-utca 58.

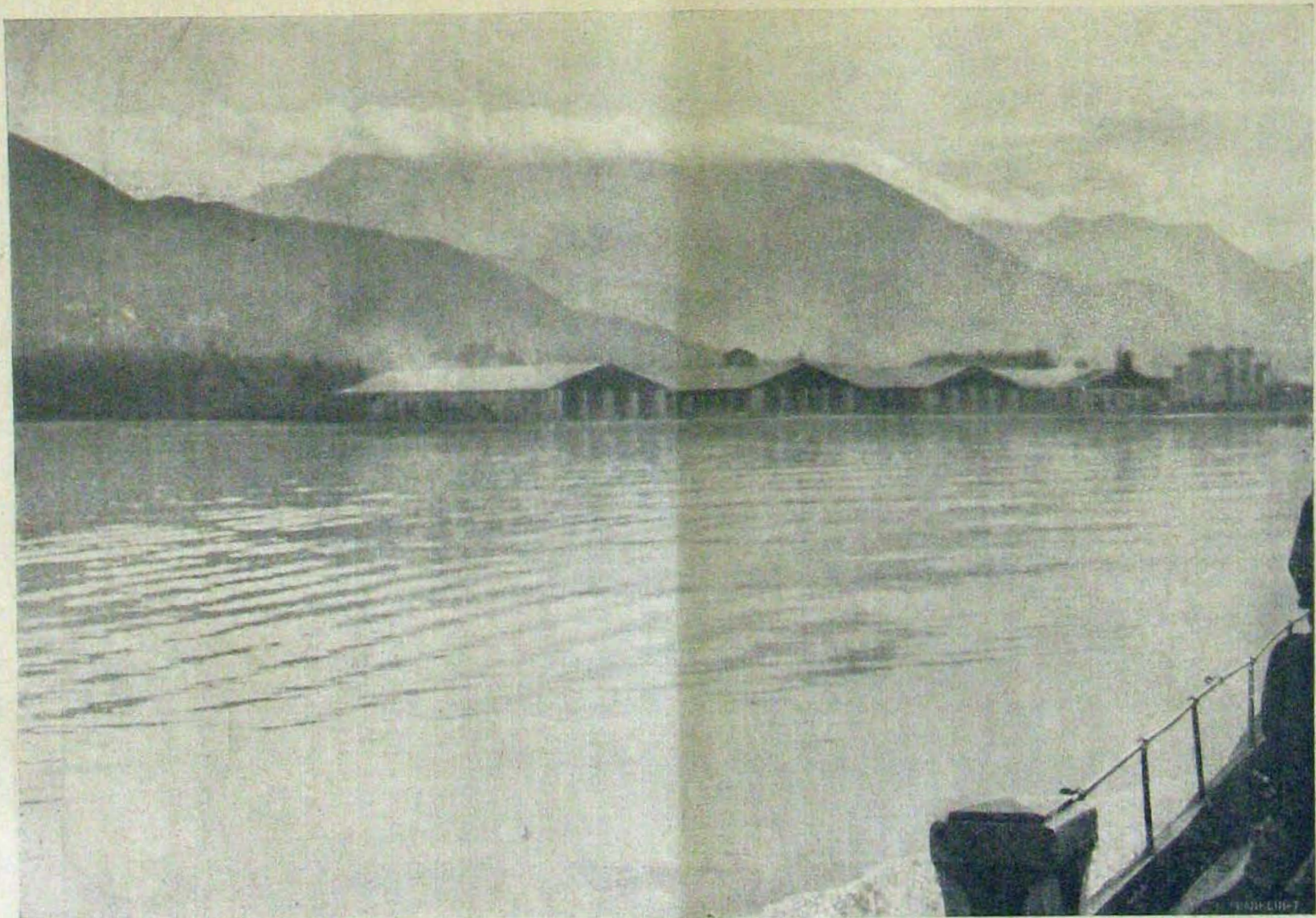
Hegedők, fa- és rézfuvóhangszerek, czimbalmok. — Zenekarok teljes felszerelése. — Csendőrök költöztetése, figyelmes és olcsóbb kiszolgálásban részesülnek. — Régi hangszerek becserelése és javítása.

*****

Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kérendő.

*****

A délkeleti harasztérről. — A Lovcon.

Hasonlók a gyermekhez: az aggkor emberéi. Fel-fogásaikban egyoldalúak, látókörük is az, memoriájuk pedig már rég lejátszott eseteket jobban jegyez fel, mint a közelben történeteket. Fiziológiai magyarázata annak, hogy agyuk az aggkor haladtával mindjobban veszít az energiájából, úgy hogy az újabb benyomások felemésztése már gyengébben és különösen az ítélőképesség révén zavartan történik.

Mintegy, a köztudathoz gyökerező végül, hogy az öntudatlan hazugságok világában már lényénél fogva is otthonosabb a nő, mint a férfi. Lombroso legalább erről nem nagyon udvariasan vélekedik. Okát találja a nő jellemében, testi életének sajátosságában, társadalmi helyzetében, általában szerepében, mely a nőt korán kényszeríti a takarásra, leplezésre s titkolózásra. Ilyen a menstruáció (havi vérzés), szeméremérzete, kaczérsága, befolyásolhatósága és általában csekély ítélőképessége, melylyel szerében mindig túlteng a fantáziája.

A hazugság — mondja sok előkelő író — a nő második természete. A nőnek nincsen érzéke a dolgok lényege iránt s azért nem tudja a valót a hamistól megkülönböztetni.

Mind ez természetesen meglehetősen túlzott. Ezek a nem épen udvarias vélekedések többnyire a Lombroso-iskolák híveire vallanak, akik szeretnek egyes tényekből általános tételekre következtetni.

Az igazság az, hogy a nő lényegénél fogva tényleg hamarabb bajlik az öntudatlan hazugságra, mint a férfi. Úgy, mint egy olasz közmondás mondja:

— Az asszonyok mindig igazat mondanak, de sohasem egészen.

Tény azután, hogy a nő nemi élete közvetlenebb viszonyban és hatásban van jellembeli erkölcsi világával, mint a férfié. Hysteriára többé-kevésbé hajló, annak pedig a képződés és hazugság a testvére.

Különösen nagy a nők alakoskodó és tettető képessége. Egy francia író szellemesen megjegyezte:

— Az asszony sir, mikor akar és nevet, mikor tud.

Tény és igaz, hogy mindig bonyolultabb és váratlan felfedezésekben gazdagabb az a bűnper, hol nők a szereplők és a ki nőbűnösökkel vagy nőtanúkkal, panaszosokkal áll szemben, annak nem lesz kár, ha tárgyát vagy szereplőit lélektani oldalról is figyeli.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Mibe került az élet Pesten 150 évvel ezelőtt?

A kereseti és munkaviszonyok, a piac és a létfenntartás többi eszközei egy múlt korszakban, csak az árak és a gazdasági értékek igen sokoldalú és részletes egybevetéséből állapíthatók meg. Budapest mai fejlődésének

igazi arányai sokkal meglepőbbek ebből a szempontból vizsgálva, mintha csak külső átalakulásának képét vesszük szemügyre.

Milyen volt a ház és telek értéke a 150 év előtti Pesten? Régi telekkönyveink nagy része az 1838-iki nagy árvisz alkalmával megsemmisült; a többi is biányosan maradt ránk. De a legrégebb időben nem is vezettek rendes telekkönyvet, alkalmilag elrendelt összeírásokra s ezek mellett főleg a nagy számmal levő hivatalos végrehajtói jelentésekre vagyunk utalva a birtokállapot változásai, az ingatlan forgalom és az ingatlan értékviszonyainak megállapításánál.

Külön eljárást és ingók és ingatlanok végrehajtására, mint ma, régente nem ismertek. A jogerős ítélet birtokában levő fél megkereste a foganatosításra a város hatóságát, mely aztán kiküldötte egyik tagját. Ez maga mellé vevén egy írnot, megjelent a helyszínen s felszólította az adóst, hogy fizessen, vagy pedig jelöljön ki biztosítéket, amely állhatott ingóból, ingatlanból vagy keszéből, de mindig attól függött, hogy a hitelező elfogadta-e fedezetül? Hites becsüs nem volt. Ha a végrehajtó a följánlott fedezetben nem látott elég biztosítéket s egyezés nem jött létre, az adós börtönbe került. Itt nem volt helye ellenmondásnak, kifogásnak, repressionalis pernek, mint a nemesség elleni executióknál. Legfőbb vagyontalansági esküt (juramentum paupertatis) tehetett a boldogtalan adós, de ez sem mentette meg a fogságtól. Ellenkező esetben ünnepélyesen, a kulcsok átadásával iktatták be a hitelezőt a ház, vagy annak egy része birtokába, mely lebetett akár csak egy szoba, vagy bármely más helyiség is.

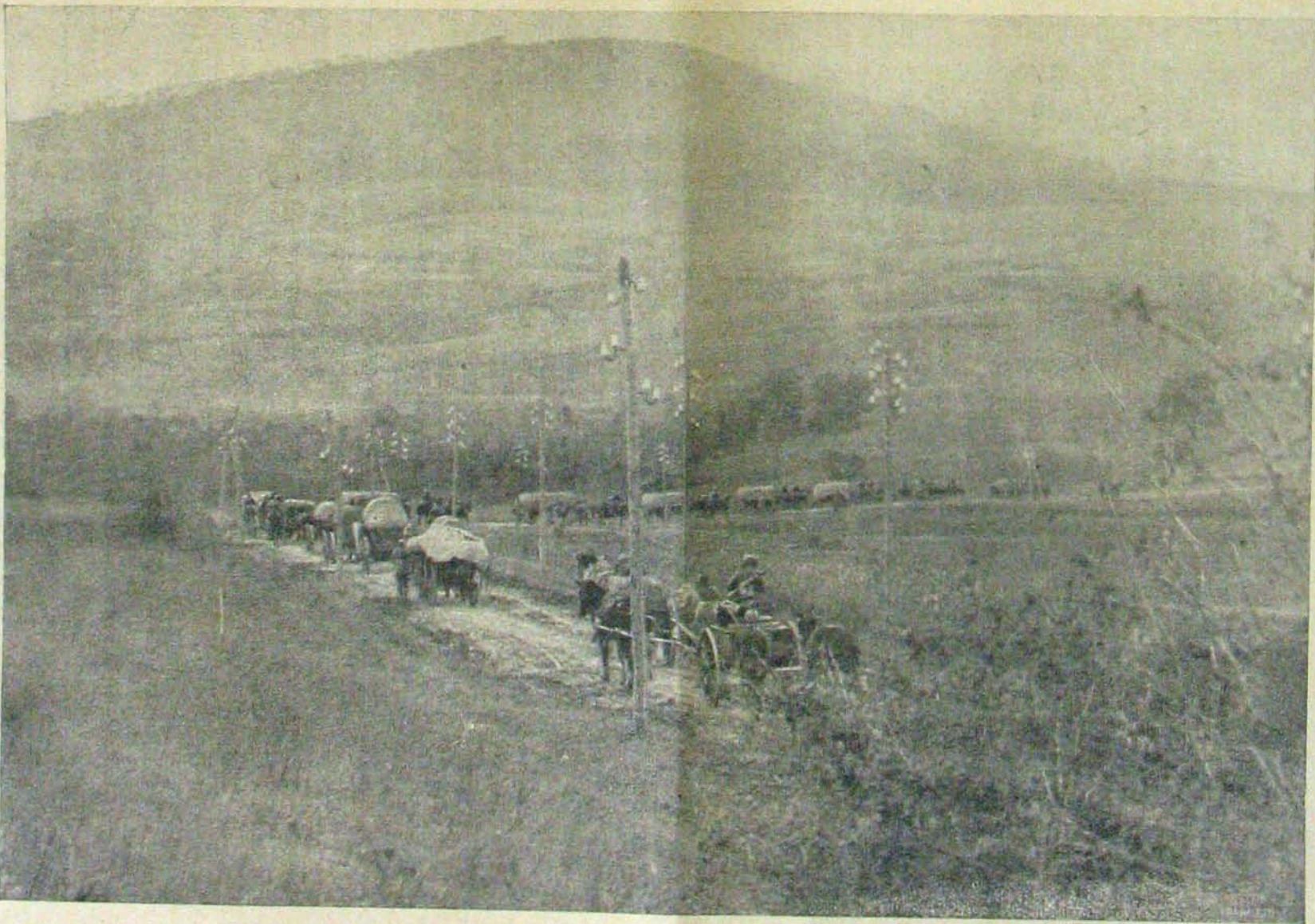
Igen könnyen megeshetett ilyenformán, hogy a tulajdonos észre sem vette, mikor kitették a szűret saját portájáról. Többek között egyszer a XVIII-ik század hatvanas éveiben egy Kovács István nevű „purger”-nek és feleségének, Galamb, vagy Perényi Mariskának, akik szentesi emberektől dohányt vásároltak, hogy a vásáron eladják, bizonyos vételárhátalék fejében távollétök alatt exequálták meg a Dunaparton fekvő házukat, ennek kulcsát át is adták a vásárra Szentendréről feljött bitelezőknek, kik azonkívül Kovácsnak kilencz akó csapravert borát is, melyet a vásáron akart kimérni, „batalmasul” elfoglalták és a gazda saját sátorában dözsölve elfogyasztották. Együttal a ház tulajdonát nyomban át is ruházták Nézsztó János szentesi görögre, más néven „János diák”-ra, aki vállalkozott a Kovácsról a szentesi dohányosoknak járó 121 forint kifizetésére.

De ez az eljárási mód egy kissé mégis túlonúl sommásnak tetszett. Nem is maradt a dolog ennyiben. Nézsztó János visszakapta ugyan 121 forintját, de csak miután a házat rendes, törvényes formák közt nyilvánosan árverés alá bocsátották a mint legtöbbet ígérőnek, Czettl János ácslegénynek 275 forintért odaitették. Jellemző, hogy a befolyt vételárnak a szentesiek követelését meghaladó összegét nagyrésztben a pazarnak és iszákosnak nyilvánított Kovácsné, Galamb Mária privát borszámájára emésztette fel.

Mint látjuk, polgáremberrel meglehetősen kurtán végeztek s épen nem sokat teketóriáztak vele. Szerencsére az árverésen akárbányszor nem került vevő s ezt tudva a hitelező, akarva, nem akarva, kénytelen volt egyezkedni.

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhetünk, ha bakancsot, eszimat a rég bevált izotóló hatású „CAMPOLIN” törvényileg védett vízhatlan bőrkendőccsel kenjük. — Kérjen prospektust az egyedüli gyártója: **Krayer E. és Társa** orvostól Budapest, V. kerület, Váci-ut 34. szám. Fiók: V. ker., Váci-ut 6. és IV. ker., Királyi Pál-utca 20. (Kálvin-tér mellett). III. ker., Flórián-tér 18. sz. Újpesten: Árpád-ut 40. szám.

A délkeleti harcztérről. — Munió- és élelmiszer-szállító csapatok az Avala-hegy lábánál.

Astán a törvény urainak is volt szíve. Az otthon-mentés, ha törvényesen nem is, de tényleg létezett, a szegény embernek utolsó czókmókját nem buroztolták el. Sokszor a hivatalos írása czifra diák aallangjain át is látjuk megcsillanni a nemes emberi részvét melegét.

Az akkori Pest háztartási, családi élete, luxusa még igen kezdetleges volt. Előkelő családok háza is ritkán állott háromnál több szobából. Ami az értéket illeti, 1771-ben még a bástyákon belől, tehát a mai Belvárosban is, átlag két forintra becsülték a telkek négyeszőgölét. Igaz, hogy nyolcz-tíz év múlva már megnégyszereződött ez az ár. Árverésen azonban akárhányszor egész házat lehetett potom áron venni; 1500 forinton került 1772-ben Ernst Mihály hagyatékából az előbb Arst-féle ház Wittmeiser Tóbiás birtokába. Dezseri Radnyánszky József a Krall-örökösök házat, a hozzátartozó földdel együtt 3067 forinton vásárolta meg. Száz körmöczi aranyért szerezte Nagy István uram 1761-ben Popovics Manó kordován-csiszoló molnár-utczai házat, miután ez Moszkvába vándorolt ki. Persze az építkezés olcsó volt, 14,000 zszindely került 45 forint 30 kr.-ba, a zszindelyszeg ezre 1 frt 14 kr.-ba, a téglá ezre 9 forint 60 kr.-ba, a cserép darabja két és fél kr.-ba. Nem csoda, hogy egyszerű mesteremberekből, kis polgárokból állott a háztulajdonosok zöme; a mai vagyános háziúri osztály, mely bázberjövödelmeiből él, nem létezett. A ház az otthon és a békeség hajléka volt, nem pedig a spekuláció kiváltságos bástyája, mint ma. Saját házában lakhatni a polgári jóléthez tartozott és a kapzsi töke nem sajátította ki még alattunk s fölöttünk a földet és a levegőt. Épen azért mindig megbatottsággal nézzük, valahányszor ismét eltűnik egyik-másik a bontó csatány alatt a régi Pest amaz egyszerű, tisztos és ódon házai közül, melyeknek nemzedékek kitartó munkája adott díszet, melynek falairól a polgári becsület tisztasága ragyogott le, a múlt emlékei kegyeletével együtt.

Hogy a gazdasági értékviszonyok helyes megállapításához juthassunk egy múlt korszakban, ismerünk kell azoknak a termelő és fogyasztó munka más tényezőihez való viszonyát is. Láttuk, hogy a telkek- és házérték a maihoz képest mily alacsony volt a régi Pesten. Hisz még 1768-ban Boráros Ferencz pesti polgár felesége, nemes Molnár Rozália halála után annak örökségét felosztani kívánva három kiskorú gyermeke közt, a Dunaparton fekvő házat, mely eredetileg két szoba, konyha, kamara és pinczéből állott, később azonban jelentékeny kibővítést nyert, maga vette fel 1201 forint értékben, míg a szomszéd Figurai-ház 1148 forintra volt becsülve. Természetesen a házbér is ezzel állott arányban. Konstantinovicz nevű görög kereskedő például a Fessel-házban évi 30 forint bért fizetett üzlete után, pedig 724 forintra becaült nagy raktára volt, melyben az akkori szokás szerint mindent lehetett kapni a babérlevéltől és szerencsésdiótól a rézveretű kardig és puskaporig: czérnát, do hányt, bajport, pipaszárt, rizkását, serétet, gáliczkövet, szivacsot, törökborsot, kávét, ezukrot, faolajt és még ezerféle más cikket, melyből ma már azt sem tudjuk: mi, pl. a leltárakban sűrűn előforduló «vörös gyurka».

Érdekes lesz az akkori pénzüviszonyok jellemzésére néhány ily háztartási és élelmiszereknek árát felsorolni. A rizkása fontja 15 kr., a dohányé 50 kr., mandula

fontja 33 kr., kávéé 70 kr., a czukoré szintén, egy kis tajtékpipa 10 kr., egy font puskapor 50 kr., egy lat hollandi tea 10 kr., egy lat szegfűszeg 18 kr., egy lat fahéj 23 kr., egy lat kámfor 13 kr. stb.

Hát a ruházkodás mibe kerülhetett? Megtudjuk azokból a leltárakból, melyek akkori kereskedők vagyoni kimutatásaából ránk maradtak. Így egy 1772-ben Artner Mihálynak a «Fehér ló»-nál levő üzletében összeirt áruk jegyzéke ilyen tételeket mutat: egy sing atlasz szalag 15 kr., egy sing sziléziai vászon 36 kr., egy pár fekete berlini férűharisnya 1 frt 5 kr., czérna- és kötött harisnya párja 45 kr., egy darab félselyem zsebkendő 42 1/2 kr., ugyanez kanavászbán 15 kr-tól 45 kr-ig, egy tárcza tü 1 frt 30 kr., egy óraszalag 7 1/2 kr.

Bizonyos, hogy magából a telkek és házak értékéből föltétlen következtetést vonni a megélhetési és kereseti viszonyok alakulására nem lehet, a fentebbi nébány futólagos adat szembe állítása is mutatja, hogy az elsőrendű és elemi életszükségletek kielégítésére szolgáló piaoz nagy olcsósága mellett is, a gyarmati és fényűzési cikkek aránytalan magas ára a régi Pest polgári osztálya művelődésének nagy akadályá volt. Iparunk kedvező fejlődését erősen visszaszorította a bécsi, lipocsei, lengyel, levantei és úgynevezett «schmiererei» áruk élénk versenye, mely nagyobbára rácz és görög kalmárok kezeiben összpontosult s azért az ezek elleni sűrű korlátoló hatósági intézkedéseket is úgy kell tekintenünk, mint a beltermelés meg-megújuló védelmét az idegen behozatal ellen.

KÉPEINKHEZ.

A délkeleti hadszintérről.

A délkeleti hadszintér napról-napra kisebbedik. A török-Balkán háboru előtti Szerbia már hetekkel előbb a szövetségesekek birtokába jutott. Ezt követte Uj-Szerbia, a volt török Szandzsák is a nélkül, hogy a bolgárokkal egyesülten előre nyomuló seregeinket csak pillanatokig is fel tudták volna tartóztatni a szerbek. Csapataink el vannak látva mindennel. Nincs hiány semmiben. Belgrád alól, és más oldalról is több felől, egymást követik a municziót és élelmiszereket szállító csapatok. Az ellátás tehat mindenek felett igen jó s ez csak előmozdítja csapatainknak az egész fronton való előnyomulását.

Csapataink a fentebb említett területekben már nagyban fenyegetik a montenegróiakat is, akiknek azonban nemcsak erről az oldalról, hanem Cattaró felől is nagy gondot okoz a velünk szemben való védekezés. A catarói öbölben ugyanis állandó harezban állunk a montenegróiakkal a Dren-Krivosje és a Lovcen hegyóriások oldalain elhelyezett magaslati pozicziókért, mert itt igen közel sorakoznak a két ellenséges fél lövészárkai, erődítései és tüzérségi állásai egymás mellett.

A háborus szolgálat, a terep és felderítés nehézségei miatt éppen olyan reudkívüli erőfeszítést követel itt a

Czimbalmot, hegedűt, tárogatót, harmóniamot és az összes fuvó- és ütő-hangszereket

ugyszintén azok alkatrészeit és búrokat általánosan olismerve legjobban szállít Magyarország legelső, legna jobb és legrégebb hangszergyára. . . .

Árjegyzék minden hangszertől bérmentve küldetik.

SCHUNDA V. JÓZSEF

ca. és kir. udv. hangszerszállító, az orsz. m. kir. zeneakadémia, és lemtől az összes budapesti színházak hangszerszállítója, a pedál-czimbalmot és rézcsatorák tárogató egyenlő felkalkálója. Alapították 1847-ben.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 16.—18.—26. szám.

csapatoktól, mint a Montenegrót környező más hadszíntereken. A czrnagorcok a legnagyobb igyekezettel és szívós kitartással védik a Lovcenen levő hadállásait, mert jól tudják, hogy ha Lovcen elesik, el kell hagyniok mindjárt az ettől mintegy három órajárásnyira levő Cettinjét: Montenegró fővárosát is. Addig, míg a montenegróiak kezükben tarthatják a Lovcent, uralhatják — ha csak részben is — a közvetlen ezen hegy alatt fekvő Cattarót is. De mihelyt ez a határhegy csapataink kezébe kerül, az egész Montenegró sorsa meg van pecsételve.

De amennyire bizhatnak a feketehegyek lakói Lovcen megvédésében, éppen olyan bizalommal lehetünk mi Cattaró sorsa iránt, mert Cattarót nemcsak a régi velenozi eredetű San-Giovanni erőd védi, a melynek cikkszakkos falai a püspöki palota lábáig és a tengerig lenyulnak, hanem a Lovcen-szakadék felső harmadán kiépített tüzérségi állásaink és táborszerű erődítményeink is.

Segítségére állanak még az ezekben elhelyezett védő- és támadó csapatainknak hydroplánjai és a tengeri tüzérség is, a melyek nemcsak a Lovcen elleni támadást és védelmet támogathatják, hanem egyidejűleg Montenegró egyetlen kikötőjét, Antivarit is fenyegetik, a hol ép úgy, mint Cettinjében, már eddig is ismételt nagy károkat okoztak tengerészeti repülőink. Ily körülmények mellett csak idő kérdése, hogy a délkeleti hadszíntér körébe eső Montenegró szintén Szerbia sorsán jusson.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára Bogdanov Zsiva a homokbálványosi őrsről 10 koronát adományozott. A harctéren küzdő vitéz katonáink karácsonyi ajándékára, a Benkő Ferenc őrmester, hidvégi őrsparancsnok által kibocsátott gyűjtőiven; Hidvég, Erőd, Hetetelep, Árapatak, Előpatak és Lület községek intelligens és jobbmódu lakossága 333 K 44 fillért; Sailági őrmester, visegrádi őrsparancsnok gyűjtőívén pedig: Lukács Tusi urleány 5, Scheil Lénárd mézesáros 5, Farkas Lajos gyógyszerész 2, Tárnoky György építész 2, Papp József vendéglős 2, Frölich Berta 2, Hofmann Emilné kereskedő 2, Friedrich Flóriánné kereskedő 2, Holdampf János mézesáros 2, Engl Ferenc kereskedő 2, Birkl Józsefné kereskedő 2, Szvoboda Mátyás megánczó 2, Mosberger Ferenc plébános 1, Scheil Jánosné korcsmáros 1, Prehacsy Ferenc kereskedő 1 és Grosz János kereskedő 1, összesen 34 koronát adományoztak. A harctéren elesett hősök hátramaradt árvái javára, a papbázi őrs 20 koronát küldött, amely

összeghez Máté Pál őrmester, őrsparancsnok 5, Hegyi József cs. cz. őrmester 3, Frankó János csendőr 2, Novák József népfőlkelő 2, Kristóf Vince, Auer Béla, Gubkó Pál, Botya Péter, Tóth Miklós, Mroszkó János, Laczkó József és Hornyák András népfőlkelői 1—1 koronával járultak hozzá. A harctéren elesett katonák özvegyei és árvái javára, az ugarai őrs 10 K 50 fillért küldött, amely összeghez Biró István őrsvezető cz. őrmester és neje 5, Király József cs. cz. őrmester és Németh Károly csendőr 2—2 és Moldován László népfőlkelő 1 K 50 fillérral járultak hozzá. A harctéren megvakult katonák javára Mihálydeák János őrmester, drági őrsparancsnok indítványára az őrs által fogatosított gyűjtés 134 koronát eredményezett, amely összeghez Mihálydeák János őrmester neje 15 korona gyűjtéssel, az őrs legénysége közül pedig: Mihálydeák János őrmester 6, Lukács Kálmán és Nagy János csendőrök 5—5, Hudubecz János csendőr 3:50, Lehoták István népfőlkelő 25, Kulcsár János népfőlkelő 5, Weinberger Elek népfőlkelő 4, Nagy Ignác népfőlkelő 3 és Péter István népfőlkelő 1 korona adománnyal járultak hozzá, 62 korona pedig gyűjtés útján gyűlt össze.

Hadikölcsönök. Tamás András járásörmester, vizaknai járásparancsnok, az I. és III. hadikölcsönre 2000 koronát, Kinály János őrmester, a harctérről, a III. hadikölcsönre 2000 koronát, Borka Gyula őrsvezető cz. őrmester, aninavölgyi bányai őrsparancsnok 2000 és Simon János III. esztergomi őrsbeli csendőr, 800 koronát jegyeztek.

Helyreigazítás. Lapunk folyó évi 47. számának «Hirek» rovatában a nemzeti áldozatkészség szobrára feltüntetett 1772 K 50 f. valamint a Debreczenfalva felépítésére feltüntetett 1400 K nem a VII., hanem a VIII. kerület adománya. A lapunk 44. számában feltüntetett és a vak katonák javára szánt 5 korona adományozója nem Kunderlich hanem Wunderlich csendőr volt.

Gyászhir. Halasy Mihály csendőr törzsörmester, szentesi szárnyszámvivő, november hó 20-án, 45 éves korában. Szentesen meghalt. Hült teteme, a szentesi csendőrlaktanyából, az ág. evang. egyház szertartásai szerint, november 22-én helyeztetett, bajtársi részvét mellett a szentesi temetőbe örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

Kérelem. Szitlu Lajos Szentmiklóson (Bereg vm.) állomásozó csendőr cz. őrmester, kéri Komjáti István, VIII. számú csendőrkerületbeli csendőrt, hogy állomáshelyét egy fontos ügyből kifolyólag, közölje vele.

Szántó Lajos gépfőraktára Szegeden

..... Zsótér-bérlés, Városháza mellett. (Rákóczi szoborral szemben.) .....

Csendőrségi fegyvergyári kerékpárok. — Csendőrségi díszvarrógépek. — Világűrű tündérlül pathétok. — Világűrű tils gramofonok. — Lemez újdonságok és kerékpár felszerelési cikkek főraktárosa.

Cse xely havi törlesztés! • Képes főárjegyzékem díjtalan! • Csendőrségi Urak legkedveltebb bevásárlási helye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Arany-szükség Angliában. Angliában minden aranyt be kell szolgáltatni az államnak. Még a királyi családot is felszólították, hogy szolgáltatassák be az aranytárgyaikat. Az angol király aranytárgyainak értéke mintegy 150 millió. Csandra királynő birtokában igen értékes aranyozimer van, amelyet annakidájén Vilmos császár apja, Frigyes császár ajándékozott Vik ória királynőnek. A címert azonban nem vették be a listába, mert ereklyének tekintik. Minder előkelő angol család levelet kapott a kincstártól, am lyben megkérdik, hogy hadikölcsönkötvények ellenében nem lennének-e hajlandók beszolgáltatni az aranytárgyaikat. Egyébként speciális aranykölcsönkötvényt is létesítettek. Mintegy 2000 előkelő angol család már bevezette magát a listába és mintegy 120 millió értékű aranytárgyat jelentett be. Angliában legközelebb állítólag eltűnjék az arannyal való kereskedést.

Különös biztosítások. Ma már nemcsak az életét, de egyes testrészeit is azoknak épességét is biztosíthatja az ember. Főként a művészek és művésznők szoktak vele élni, nehogy valamely testrészük vagy bangjuk megsérülése esetén kenyér nélkül maradjanak. Így Pakolova híres orosz tunczosnó lábait biztosította egy amerikai társaságnál egymillió márkára. Állítólag Caruso is biztosította egy amerikai társaságnál a maga torkát. Most azonban ez a társaság kiterjesztette üzletkörét, hogy úgyszólván szépség-fiókot alapított, mely főképp a francia nők világában talál nagyszámmal biztosító ügyfeleket. Így egy a „sarkig érő hajáról” híres párisi nő pompás hajékségét 100.000 frankra biztosította. Egy másik fiatal hölgy szép szemeit biztosította 50.000 frankra. Madmoiselle Harr, egy híres szépség-modell a maga természetét 25.000 koronára becsülte és ennyire biztosította az említett intézetnél.

Villamos ház. Bizonyos, hogy a villamosságnak még nincsen kimerítve minden használhatósága. Nemcsak hajtó- és világító erő, hanem minden elképzelhető kényelmet meghozza az emberiségnek. Mint San-Franciskóból jelentik, az ott most rendezett világhiállításon bemutatnak egy mintabáza, a melynek minden berendezésében a villamosság hasznosságát igazolja. Ebben a villamosházban villamoserőre vannak berendezve a csengők, a lámpák, a liftek, az edénmosó- és szárítókészülékek, a szellőztető-készülékek, a szobaseprőgépek és a mosószerszámok. A fürdőszoba berendezése között van egy villamos fürdőkád, önműködő masszírozókészülék, villamos sütővas, azonkívül egy elmés apparátus is, a mely a betörők ellen való védelemre szolgál. Ez a szerkezet olyan, hogy ha egy nem kívánatos idegen lép be a lakásba, valamennyi villamoslámpát meggyújtja. A gyermekszoba játékszerei villamos erőre vannak berendezve, sőt a villamosság révén gondoskodás történhet arról is, hogy ha a gyermek váratlanul megbetegszik, az néhány pillanat alatt hozzájuthat a szükséges orvos-szerhez ennivalóhoz és más ilyenhez. A szalonban egy villamos-zongora szolgáltat művészi muzsikát. Volta-

képpen nem is újdonságok ezek a villamos eszközök így azonban, a mikor velük egy egész házat berendeztek, azt mutatják, hogy a villamosság az idők folyamán milyen hasznos eszközöket adott a bázartásoknak,

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Szp. Rendes körülmények között — ha korlátlan kimaradási engedéllyel nem bír — két órával a takarodó túl kimaradhat. (Lakt. szab. 11. §. 106. pont).

Többször. Az 1916. évi csendőrségi zsebkönyv december hó végével fog kiadotni. A kik e zsebkönyvet bármi oknál fogva meg nem rendelhetik, azt a könyv árának és 20 fillér portónak beküldése mellett, a m. kir. III. számú csendőrküldési parancsnokoknál Budapesten utólagosan is megrendelhetik. A zsebkönyv ára vászonkötésben 2 K., bőrkötésben 3 K.

S. J. népf. őrmester. Kérény benyújtása céltalan lenne, mivel kérelme semmi esetre sem teljesíthető.

Tábori csendőr. A hadbavonult nős altisztek és csendőrök családjainak, a férj (atyja) részére az állandó beszállásnál kijáró szállás-illetékre van igénye. Ha ezek részére természetbeni szállás ki nem utalható, akkor részükre a megszabott lakbér butorbérral együtt, a család fő legutóbbi állomás- vagy alkalmazási helye utáni kiszabathat illetékes. (Csend. ill. szab. 92. §. 2. pont). Ez az illeték negyedévenként előre fizetendő lévén, valószínűleg ez hozta őnt tévedésbe.

Nősülni akaró. 1. A hat havi próbaidő alatt évi 300 K., a véglegesítés után pedig évi 1000 K. fizetés, 400 K. lakbér és évi 120 K. ruházati átalány. A véglegesítés évében ruhabezérés címén még 250 K. 2. Igen. 3. Násülnési engedéllyel a csendőrfőparancsnokságtól kell kérelmezni, melynek feltétele az arafedhetlen előlétele és megfelelő társadalmi állása.

V. J. K. T. G. 2. 1. Szolgálati ügy; forduljon tisztelőjárójához. 2. A mozgósítottság tartama alatt rendőrségi próbaszolgálatra csupán azok vehetők fel, kik a hadseregben vagy a honvédségnél teljesített szolgálat alapján közszolgálatban való alkalmazásra igényrel bírnak, vagy pedig, a kik hadkötelezettségüknek már teljesen eleget tettek (1881. évi II. tcz. 1. §.) 3. Ilyen összegű vezénylési pótdíj nincs rendszeresítve.

182. Külszolgálatban való távollét idejére — bármennyi időre is terjedjen ez a szolgálat — a napibetét visszafizetésének nincsen helye. Ezzel szemben a nyáron havi 240, illetve 248, télen pedig havi 180, illetve 186 órán felül teljesített külszolgálat minden teljes 24 órája után egy-egy napi étkezési betétnek 20—20 fillér levonásával való visszatérítésére igénye van.

Eger 87. Az azonos születési évfolyamokhoz tartozók beíráásával egyidejűleg. Hogy mikor, az a körülményektől függ. 3—5. Az utbiztosi állások betöltése, valamint az ezen állások elnyeréséhez szükséges próbaszolgálatra való berendelés a háború alatt szünetel.

Tátra. A járásofőmesteri vizaga a háború tartatására fel van függesztve. Kinevezések a vizga mellőzésével, a gyakorlati alkalmazhatóság alapján eszközölhetnek rangsorban.

Havasi csendőr 10. Hadtápváltás és hadipótdíj élvezete alatt nem illetékes.

Vezényelt. Bár erre nézve a határozványok határozott rendelkezéseket nem is tartalmaznak, nézetünk szerint a vezényelt csendőrt — ha vezénylési pótdíjat nem élvez — ugyanazok a jogok illetik meg, mint az őrsre beosztott csendőrökét.

Hóvirág. Csupán a felvonulási körletben szolgálatot teljesítőknek illetékes.

HEGEDÜ

Csodásan szép hangu, vonóval, teljesen felszerelve 8 korona.

Ebennél felszereléssel 12 és 18 kor. Mesterművek 20 és 40 korona. Egész finomak részletre is. Rosszakat művésziessé javít.

Arjegyüket az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula kir. szab. hangszergyár

CZIMBALOM

szab. orgonaszervekkel, részletre is. Csodásan, tiszta hangu **TÁROGATÓ** ós régi magyar hangszere, csodásan szép hangu, 5 billentyűvel 16 kor., 6 billentyűvel 21 kor., 8 billentyűvel 25 kor. Valódi rozánafából 70 K., 80 K. és feljebb. Finomabbak részletre is kaphatók.

Füvelék, citerák stb. Hurok. Javításműtőre stb.

Budapest, Rákóczi-ut 71.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás:

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 21-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül:

a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék: Jalsovai Jalsoviczky András, egy népfölkelő gyalogdandárnál heosztott csendőrfőbadnagyak.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi november hó 6-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

az ellenség előtt tanusított különösen kötelességű szolgálataik elismeréséül:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

Csete Ferencz és Szöcs Antal járásörmestereknek, Bara Gábor csendőrmesternek és Ambrus Imre csendőr ezimzetes őrmesternek, a II., Kiss Ferencz csendőrmesternek és Nagy Gábor csendőr ezimzetes őrmesternek, a III., Tolnay Jeromos csendőr ezimzetes őrmesternek, a VI. és Adóba József csendőr ezimzetes őrmesternek, a VIII. számú csendőrkerületben.

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre fahatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül:

az 1. osztályú ezüst vitézségi érem:

Séra Sándor csendőrmesternek, a IV. számú csendőrkerületben.

Okiratilag megdicsértetett:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Tremmel János járásörmester, egy főuri kastélyban, betörés útján elkövetett nagyszabású ékszerlopás tette-sének, a helyszínén történt gyors megjelenése és ott nagy szakértelemmel fogatosított célszerű intézkedé-

sei folytán történt elfogása, valamint az elloptott ékszerek nagyrészenek kézrekerítése körül kifejtett eredményes közreműködéséért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Schnóbel István járásörmester és Németh József VI. csendőr ez. őrmester, egy katonai állomás-parancsnokság területén a kincstári tárgyakkal való üzérkedésnek leleplezése és megállításáért, ami által a kincstár nagymértvű megkárosításának eleje vétetett.

Előléptettek:

őrmesterré:

1915. évi május hó 11-ével:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Merk Mihály, Papp Sándor;

1915. évi július hó 1-ével:

Doros István;

1915. évi október hó 11-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Jóbí Károly, Bordás Béla;

1915. évi november hó 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában: Ilyés Ferencz, Jakabos Pál;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Török Dávid, Strényer Ferencz;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Krajnyák Ferencz, Lenkei Lajos, Szabó Imre, Erdei György L., Bárony Imre, Csorba János, Halmi Mihály és

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: Tóth Lajos I. őrsvezető ezimzetes őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterré:

1915. évi október hó 11-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Nyáguly Miklós;

1915. évi november hó 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Bányai Mihály és

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Tóth János IV., Prinh Sándor, Demetrovics Mihály, Lyiták Mihály, Baghy Géza, Magyar József és Csernay József csendőr ezimzetes őrmesterek;

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskérés. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondással idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatot a felvonásával.) 2. Oly takarékbetéti után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondással idői ki nem kotti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatot a felvonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapirokra, sora egyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattételek mellett Utalványok, intézkvények és chequek beszedéséért elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vevzünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

csendőr cz. őrmesterré:

1914. évi október hó 30-ával:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Nagy József V.,

1915. évi április hó 30-ával:

Miklósi Elek;

1915. évi június hó 30-ával:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kerti Imre, Varga András III., Fábian Ferencz és
Mádai András;

1915. évi október hó 10-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Sólyom Sándor és

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Hegyí József és Szabó Zoltán;

1915. évi november hó 1-vel:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Herbály János, Kemény Péter, Réti János Bátyai La-
jos, Tóth Péter, Kartók János, Gresdó Flórián, Varga
József I., Takács Vincze, Jankovics András, Majorszki
István, Büki Sándor;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Szücs Sándor I.,

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Jánosi Károly és

1915. évi november hó 8-ával:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Fülöp János és Vörös Gyula csendőrök.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Izslai György, Farkas Gábor, Beneze Zsigmond, Bokor
Domokos, Sófalvi Antal, Baricz Ferencz, Korondi György,
Pálfi Gyula, Vésza János, János Pál, Domokos József,
Szűcs Demeter, Joó Márton, Farkas Mihály, Ilyés Fe-
rencz, L. Cziko Miklós, Rácz Miklós, Szabó András,
Bíró Péter, Barna Lajos, Bozsor Sándor, Gadó István,
Bálint Titusz, Bobb Illés, Török András, Milotai János,
Gagyí Albert, Havadtői Péter, Szőke Albert, Körösi
Demeter József, Szőke Miklós, Nagy Sándor, Szakács
János, Vincze József, Szász András, Pogynai László,
Borbé János, Magyar Imre, Dimény Dénes, Kertész
Mihály II., Kovács István I., Bányai László és Gergely
Márton csendőrök; továbbá:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Motyovszki Sándor, Dézsi András, G. Toldi Mózes,
Kusner Sándor, Szarka József, Tapolesányi Ernő és
Szkivik János csendőrök; végül:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Polyák József, Szentkirályi József, Bertalan Sándor
és Szabó Elek csendőrök.

Lovaglási jutalomdíjban részesítettek:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Kis Kálmán őrmester 6 drb, Négyesi Lajos cs. cz.
őrmester 4 drb, Matuz György és Járdánházy Gábor
járásőrmesterek és Mucsieska János cs. cz. őrmester
3—3 drb., Albert Lázár őrmester és Tóth József III.
cs. cz. őrmester 2—2 drb, végül:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Borbély Károly és Sipos István cs. cz. őrmesterek
4—4 drb, Farkas László csendőr 3 drb, Sziklai Árpád
és Pándi József járásőrmesterek 2—2 drb 10 koronás
aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Horváth József VI., csendőr cz. őrmester, Kovács
Erzsébettel, 1915 október 14-én, Monostorapátiban.

Göze József I., orvosvezető cz. őrmester, Haeselbach
Máriával, 1915 október 9-én, Zombán.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem dij-
talanul küldöm.

Képes nagy ár-
jegyzékem dij-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postilion,
Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyi-
kerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállí-
tottam. Pathé tünélküli beszélőgépek, lemezek és varró-
gépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

**Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és
nyakravaló**

**Czipőkrém
Fegyverzár
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.**

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

A háboru okozta személyzet hiány miatt egyelőre
csak **szegedi főüzletünk**-ből intézzük el a postai
küldeményünket, azért a megrendeléseket **Szeged,
Kárász-u. 9.** címre kérjük.